

Дві в колодязі

Любов Пономаренко

Сонні яблуні голосять на вітрі і простягають тонкі руки до хмар. Вони затуляють у степу понурий будинок пані Логвин, яка по смерті чоловіка стала мовчазною, підозріливою і вже кілька місяців не скидає жалобу. На першому поверсі господиня тримає ресторан у стилі прибалтійських конурок, ресторан називається "Колодязь". Коли в залі не грає музика, можна прислухатись і почути, як під підлогою плюскоче вода. Пані Логвин клянеться, що нічого не знає про сучасні звукові ефекти і що насправді то співає джерело. Траса Полтава-Київ дає їй клієнтів і обслугову, а розвалена держава сякий-такий прибуток.

Якось пізно восени на світанку пані Логвин не спала. То читала при світлі нічника, то зайнялася бухгалтерією, від якої в неї розігралася мігрень. Вона дивилася в стелю і згадувала небіжчика, як він сміявся, як сідав у потріпану машину, поправляючи люстерко, як часто по дорозі діставав із кишені валідол — був жовтаво-блідий з гострим поглядом заляканого звіра. У молодості небіжчик любив брехнути, а тому вона, як не силувала себе, повірити, що дуже хворий, не могла. Чому вона йому не вірила?

Нараз жінка почула легкий сигнал електросторожа; тримаючи рушник на голові, підійшла до вікна. Деревя були ще в листі, урочисті і тихі, мов на похороні. Пані Логвин уявила, як вона вийде, як пошарить рукою в траві і знайде хрумкі золотисті плоди, як відкусить солодке від холоду яблуко і воно заповнить її ество.

Біля садової хвіртки стояла маленька сутула дівчина. Рюкзачок і сплутане волосся казали, що подорожує вона давно. Мандрівниця знайшла за огорожею кілька великих сяючих куль з прозорими краплинами і тепер жадібно їла, присьорбуючи духмянний сік. Між білнастою травою були яблука ще, але мала не поспішала.

Господиня відчинила балкон, дівчина чула, як відірвалися двері від одвірків, як шаркнула фіранка, як хтось там, угорі, дивився на неї, але голови не підняла.

— Доброго ранку, — якомога спокійніше сказала пані Логвин, — може хочеш зайти?

— Так, любя пані.

Господиня спустилася з флігеля, як була, в атласному халаті, що мінився фіолетовим і чорним, та з рушником на голові. Поперек шиї виднівся обережний шрам. Дівчина поклатла на стіл яблука, вони світилися, мов сонця.

— Та нехай вже, — махнула вдова, — їх там вистачить. Повернись-но до світла. Ти така маленька, чия ти? Скільки тобі років, ти голодна?

— Так, любя пані. Я сирота, живу в притулку для інвалідів.

— То ти вже доросла?

— Авжеж, доросла.

— І така маленька, як півлюдини. Можна я зватиму тебе Половинка? Ти така вродлива.

— Так, люба пані.

Вдова наказала дівчині піднятися до флігеля та вмитися з дороги. І раптом та хутко, по-мавпячому побігла сходами вгору. Господиня завмерла. Вітальня стала схожою на духовку, вона ледве сапала розкалене повітря. Але кругле бліде личко, зелені, як півсвіту, очі вже дивилися на неї, мов ізсередини. У неї виникло непоборне бажання ввімкнути всі електросторожі, натиснути кнопку сигналізації, закричати. Але так тривало тільки мить.

Половинка зійшла перевдягнена, усміхнена, і, доки глитала розігріті біфштекси, пані Логвин невідривно дивилася на неї. Зрештою подумала: дівчина як дівчина, чого мене кидає?

Половинка хутко помила тарілку, запитала:

— Люба пані хоче кави? Я маю рідкісний рецепт.

Після кави вдова запропонувала гості роботу на кухні.

Дівчина була вельми смирна, не гострила язика об її нерви. І, зрештою, якби не ця звичка вештатися на чотирьох, вона брала б удвічі дорожче.

З новою працівницею справи в пані Логвин пішли вгору. Траса Полтава-Київ гула про маленьку офіціантку на чотирьох ногах, яка бігала, мов літала, по залу. Пані пошила їй сукенку з шифону у квітах і птахках, дівчина старалася ще більше. Вона мила до сяяння тарілки, чомно й манірно подавала гостям, удосвіта готувала страви. Тепер господиня виставила за двері дівиць, які курили, пили і до півночі варнякали з гостями. І тільки зрідка, перед сторонніми, вона ляскала Половинку по руках, аби не забувала та ходила по-людському.

А потім надійшли грудневі морози, і машини майже не спинялися на трасі. Пані Логвин зажурилася, а служниця вийняла з рюкзака скрипочку завбільшки з пенал, стала на ґанку і заграла. Вона була пластична і пружна, мов ласка, довге густе волосся здіймалося вгору, захоплене віхолою. Хіба повз таке пройдеш?

Водії знову почали зупинятися, несли до ресторану запах бензину і степу, пом'яті гаманці і гучно розмовляли. Це не будинок, а колодязь, казали вони. Що тут під підлогою, ріка чи нечиста сила? Лягали долі, прикладали вуха. Дехто навіть поривався зірвати дошки, але сувора вдова не допустила.

Вечорами господиня з Половинкою вмикали електросторожів, піднімалися до флігеля й співали. Пані Логвин розчісувала й заплітала волосся Половинки, що важіло, мов пісок. Половинка встигала бути скрізь, встигала робити все і замінювала їй усіх. При цьому небагато їла і недорого брала.

Якось пані Логвин вийшла на терасу, залишивши Половинку біля телевізора. Але Половинка зустріла її на терасі. Господиня зайшла у вітальню, але Половинка вже була там, подала їй пальто. Пані Логвин відмахнулася рукою від думок — останнім часом мігрень доводила її до божевілля.

Однієї ночі вдова прокинулася від світла в саду. Вона стрепенулася, підійшла до вікна. Вікна чоловікової спальні на першому поверсі світилися. Туди ніхто не ходив з дня його смерті. Яке вона має право, чого їй треба?

Сходи дихнули сирістю і пустою, вусібіч ринули з-під ніг миші. Вона, мов у лихоманці, подумала про капкани — скільки ж це їх треба, де їх узяти? Гидливо ступала на підлогу, боячись придавити довгі й тонкі хвости. Рвонула до себе двері кімнати. Блимав нічник. На ліжку лежав її чоловік, а навколо поралися вісім Половинок. Намагалися стягти черевики, прикладали голови до серця, бризкали на нього водою. А одна стояла на вікні у повний зріст і тихо грала на скрипці.

У передпокої заверещав телефон. Пані Логвин вискочила, мов ошпарена, схопила трубку. У всіх вікнах навколо сміялися голови Половинок.